

A meghatalmazottakra vonatkozó szabályok a hatályos Polgári Perrendtartás és a 2008. évi XXX. törvény tükrében

Szerző: Alföldi Ágnes Dóra

Alföldi Ágnes Dóra*: A meghatalmazottakra vonatkozó szabályok a hatályos Polgári Perrendtartás és a 2008. évi XXX. törvény tükrében

I. A perbeli képviseletről általában

A képviseletre vonatkozóan a legáltalánosabb jogi értelemben akkor beszélhetünk, amikor valaki egy másik személy nevében és érdekében, az ő feljogosítása vagy a jogszabály, illetőleg a hatóság rendelkezése alapján tanúsít joghatás kiváltására irányuló magatartást, melynek következtében ez a másik személy válik közvetlenül jogosulttá illetőleg kötelezetté^[1].

A képviselet másrészt úgy is értelmezhető, hogy a más nevében és érdekében való fellépés jogilag releváns cselekedetekben nyilvánul meg anyagi és eljárási jogokra^[2] vonatkoztatva egyaránt.

Az általános fogalmi meghatározásból is kitűnik az, hogy ebben az esetben közvetlen képviseletről beszélünk. Jogosan merülhet fel az a kérdés, hogy vajon mit is jelent a közvetlenség. A képviseletnek történetileg két változata alakult ki. A régebbi formája a római jogból ismert közvetett képviselet^[3], ahol a képviselő által kiváltott joghatások nem a képviseltre nézve, hanem a képviselő nevében álltak be, és egy további jogi aktusra volt szükség ahhoz, hogy a képviselő az általa szerzett jogokat vagy általa vállalt kötelezettségeket a képviselt személyére átruházhassa. A modern jogrendszerekben a közvetlen képviselet vált uralkodóvá, amikor a képviselő a képviselt személy nevében jár el, neki szerez jogokat és vállal kötelezettségeket.

A jogirodalmi álláspontok erősen megoszlottak a perbeli képviselet, mint önálló jogintézmény elfogadásával kapcsolatban, de mégis sikerült egy egységes álláspontot kialakítani. Ennek alapján a perbeli képviselet úgy is meghatározható, mint a fél helyett és nevében való közreműködést a per vitelében vagy egyes eljárási cselekmények megtételében a polgári per sajátosságaira tekintettel a polgári perrendtartásban meghatározott módon, és akként, hogy a cselekvés joghatásai közvetlenül a képviselt félre nézve állnak be^[4].

Az általános szabályok között kell megemlíteni a perbizomány intézményét. A jelenleg hatályos magyar törvény a perbizomány intézményét nem ismeri. Perbizománynak minősülne, hogy a fél nem a nevében való eljárásra adna felhatalmazást az általa választott személynek, hanem nyilatkozatával perlési jogot biztosít részére. Tehát arra ad felhatalmazást, hogy helyette, mint anyagi jogosult saját nevében és saját kezéhez követeljen teljesítést a bíróság előtt. Erre a jelenleg hatályos rendelkezések szerint csak úgy van lehetőség, hogyha az anyagi

jogi jogosított e követelését engedményezi, és így az engedményezés révén az engedményes az engedményezési szerződés alapján jogosult lesz a perbeli fellépésre[5].

A perképviselő alanyai tekintve szűkebb körben is értelmezhető, mikor pontosan körülírt azon személyek köre, akik az adott polgári eljárásban mások helyett jognyilatkozatot tehetnek, szemben az anyagi jogi képviselővel, ahol a képviselő a képviseltet a magánjog és közjog számos területén képviselheti. Másfelől a képviselő konkrét formában is jelentkezhet, mert bizonyos képviselői formákra mellőzhetetlen megfelelési feltételeket szab az érvényességhez. Formakényszere is szigorúbb és tartalmilag is más, mert a perbeli képviselő egyezségkötésre és egyoldalú jognyilatkozatok megtételére, a polgári jogi nyilatkozatokkal elért joghatás kiváltására is alkalmas[6].

A képviselői jog alakulhat:

- törvényi rendelkezésen (pl. törvényes képviselő)
- alapszabályon, társasági szerződésen (pl. alapítvány, gazdálkodó szervezet)
- közigazgatási vagy bírósági határozaton (pl. ügygondnok, pártfogó ügyvéd)
- meghatalmazáson (pl. ügyvéd)[7]

A perbeli képviselő sok tekintetben hasonlóságot egyezőséget mutat a polgári anyagi jogi jogviszonyokban ismert képviselővel. E jellemzője alapján két szempontból szokásos megközelíteni a perbeli képviselő intézményét. Az egyik megközelítés szerint a perbeli képviselő valójában az anyagi jogi intézmény perjogi megfelelője. A másik megközelítés elismeri a perbeli képviselőnek a polgári jogi képviselőhöz való hasonlóságát, de lényegi elemként a képviselt személy helyettesítésétől eltérően azt a mozzanatot emeli ki, hogy a képviselői tevékenység valójában a képviselt fél perbeli jogainak érvényre juttatását segíti elő[8].

A képviselő cselekményeit a törvény a féltől függetlenül csak néhány esetben értékeli önállóan:

- a Pp. 8. §-ának (3)-(5) bekezdésébe[9] ütköző módon tevékenykedik („perbeli hazugság)
- a tárgyalás rendjét megzavarja[10] [Pp. 134. §-ának (3) bekezdése]
- a felülvizsgálati eljárásban, ha olyan felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelynek nincs helye, vagy azt nem az arra jogosult képviselőjében terjesztette elő[11] [Pp. 273. §-ának (2) bekezdése]

A fenti esetekben a képviselő pénzbírsággal sújtható, illetve a feleslegesen okozott költségek megtérítésére is kötelezhető[12].

II. A meghatalmazás szabályozása a hatályos Polgári Perrendtartásban

1. A meghatalmazásról általában

A perbeli cselekményeket, amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, a fél helyett az általa, illetőleg törvényes képviselője által választott meghatalmazott is elvégezheti[13], tehát a polgári peres és nem peres eljárásokban a fél, de a beavatkozó[14] is belátása szerint személyesen vagy meghatalmazott képviselő útján is eljárhat. A perbeli meghatalmazásnak az anyagi jogi jogosulttól vagy kötelezettől kell származnia. A meghatalmazás nem más, mint a

bírósághoz intézett nyilatkozat, amely alapján a képviselő a képviselt nevében eljárási cselekményeket végez[15].

A Pp. lényegét tekintve a meghatalmazáson alapuló képviseletet szabályozza a V. Fejezet 67. §-ban. Az egyéb képviselőkről, meghatalmazottakról külön nevesítetten nem szól.

2. A meghatalmazás alaki kellékei

A perbeli meghatalmazást közokiratba[16], vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba[17] kell foglalni. A meghatalmazott köteles eredeti meghatalmazását vagy annak hiteles másolatát első jelentkezéskor az iratok csatolása végett a bíróságnak bemutatni[18]. A fél a meghatalmazását a tárgyaláson jegyzőkönyvbe is mondhatja. eltérő szabályokat tartalmaz azonban a Pp. egyes különleges eljárásokkal kapcsolatosan, illetve külön törvény a meghatalmazottak közül az ügyvédek vonatkozásában.

Az ügyvédnek adott meghatalmazást mind a meghatalmazó, mind az ügyvéd aláírja, de tanúkra nincs szükség.

Házassági, apasági és származás megállapítása iránti egyéb perekben, a szülői felügyelet megszüntetése miatt és gondnokság alá helyezés, illetve annak megszüntetése iránti, a nem ügyvéd vagy ügyvédi iroda részére adott meghatalmazás érvényességéhez a törvény a fél aláírásának közjegyző által hitelesítését kívánja meg[19].

A külföldön kiállított meghatalmazást közokiratba vagy hitelesített magánokiratba kell foglalni. Mindkét esetben szükséges a felülhitelesítés[20], de az alól nemzetközi szerződések mentességet adhatnak[21].

3. A perbeli meghatalmazás igazolása

A bíróság előtt igazolni kell a képviseleti jogot a meghatalmazással vagy annak alapjául szolgáló jogviszonyt tanúsító okirattal[22].

A bíróság az eljárás bármely szakaszában hivatalból vizsgálhatja a képviseleti jogosultságot[23].

Ha a fél jogi képviselője a meghatalmazást a bíróság felhívása ellenére nem igazolja, a bíróság közvetlenül a féllel szemben kell az eljárás folytatásához szükséges intézkedéseket megtennie[24]. Hiánypótlási eljárásra csak akkor kerül sor a képviseleti jog igazolatlansága miatt, ha a meghatalmazott nem jogi képviselő.

Az idegen nyelven kiállított meghatalmazás hiteles magyar fordítását csak akkor kell bemutatni[25], ha ezt a bíróság szükségesnek tartja[26].

4. A meghatalmazás tartalma

A meghatalmazás egy olyan egyoldalú nyilatkozat, amelynek alapján a meghatalmazott jogosulttá válik, hogy a meghatalmazó nevében járjon el. A törvény nem minden perbeli cselekmény esetében teszi lehetővé a képviselő útján történő eljárást. Így a tanács elnöke az előkészítő iratok és a rendelkezésre álló egyéb adatok alapján, amennyiben ez a per eldöntéséhez szükségesnek mutatkozik, a tárgyalás folytatására kitűzött határnapra a feleket

személyes megjelenési kötelezettséggel megidézi[27]. Ha a félnek egyébként van meghatalmazottja, őt akkor is idézni kell a tárgyalásra, ha a bíróság a felet, vagy törvényes képviselőjét személyes megjelenésre idézi. Egyes esetekben, illetve bizonyos különleges eljárások során a törvény kötelezően előírja a személyes meghallgatást, így ideiglenes intézkedésről való döntés előtt, házassági perben, szülői felügyelet megszüntetése, illetve visszaállítása esetén, valamint gondnokság alá helyezés iránti perben[28].

A meghatalmazásból ki kell mindig tűnnie annak tárgyi és időbeli hatálya. A per vitelére szóló meghatalmazás kiterjed a perrel kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményekre, peres pénz, dolog vagy eljárási költség átvételére, emellett a per vitelére szóló meghatalmazás a másodfokú eljárásban, a rendkívüli perorvoslatokban és a végrehajtásban is jogosít. Általában a külön kikötés nélkül a meghatalmazás a per vitelére szóló meghatalmazásnak minősül. Lehetőség van a meghatalmazás korlátozására, de csak olyan mértékben, és olyan hatállyal, ami magából a meghatalmazásból is kitűnik[29].

5. A kézbesítés és a meghatalmazás kapcsolata

Főszabály szerint a meghatalmazott számára is kézbesíteni kell az ügygel kapcsolatos összes iratot.

A Legfelsőbb Bíróság (mint másodfokú bíróság) megállapította, hogy a kézbesítés nem tekinthető szabályszerűnek, és így a mulasztáshoz fűződő jogkövetkezményeket a fél terhére nem lehet alkalmazni, ha a benyújtott meghatalmazással rendelkező képviselő helyett a fél részére kézbesítenek hiánypótlási felszólítást[30].

Lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, ha a bíróság a fél szabályszerű meghatalmazással rendelkező jogi képviselőjét nem idézi meg a tárgyalásra[31].

6. A meghatalmazás és a megbízás elhatárolása

Megjegyzendő, hogy e két fogalom elhatárolása még egyes jogszabályokban sem teljesen egyértelmű, így mindenképpen szükséges elhatárolni a meghatalmazást a megbízástól a két jogintézmény hasonlósága miatt, ami persze nem jelenti az azonosságot.

A meghatalmazás egy egyoldalú, címzett, ingyenes jogügylet, mely egyoldalúan jogosítja fel a meghatalmazottat a képviselet ellátására, de kötelezettséget nem ró rá. A képviselő pusztán a meghatalmazásból következően nem köteles a képviselet ellátására. A megbízás ezzel szemben egy kétoldalú, nem címzett, visszterhes jogügylet (ebben az értelemben). A meghatalmazás és a megbízás összekapcsolódhat, így a meghatalmazás mögött gyakran megbízási jogviszony húzódik, ugyanakkor a képviselet ellátására irányuló megbízáshoz mindig szorosan kötődik valamiféle meghatalmazás, ez utóbbi nélkül az ilyen megbízás nem is teljesíthető. A megbízás tehát a meghatalmazással szemben egy kétoldalú jogügylet. A megbízás egy olyan szerződés, amelynek alapján a megbízott köteles a rábízott ügyet a megbízó utasításai szerint és a megbízó érdekeinek megfelelően ellátni. A megbízott a megbízó utasításaitól csak akkor térhet el, ha ezt a megbízó érdeke feltétlenül megköveteli, és a megbízó előzetes értesítésére már nincs mód. Ilyen esetekben a megbízót haladéktalanul értesíteni kell. A megbízó díj fizetésre köteles, kivéve, ha az ügy természetéből, illetőleg a joghoz képest felek közötti jogviszonyból arra lehet következtetni, hogy a megbízott az ügy ellátását ingyenesen vállalta[32].

Megállapítható, hogy e két jogintézmény célja nagyon hasonló, mivel valamiféle „más általi ügyellatást” szolgál, de mégis különbözik a jogi szabályozás tekintetében.

7. A perbeli meghatalmazott és a megbízott

A törvény az anyag szűkíti a képviselőre jogosultak körét. Míg az anyagi jogban nincs törvényi taxáció, sőt a korlátozottan cselekvőképes személy is lehet képviselő, a perbeli képviselő ellátására jogosult meghatalmazottak körét a Pp. két szempontból is korlátozza. Egyrészt a 67. §-ban felsorolja, hogy ki járhat el meghatalmazottként, másrészt a 68. §-ban abszolút érvényű tilalmakat állít fel, amelyek minden meghatalmazotti kör esetében érvényesülnek.

A Legfelsőbb Bíróság a PK. 146. számú állásfoglalásában kifejtette, hogy az ügyvédet is megilleti az a jog, hogy saját ügyében magát más ügyvéddel képviseltethesse. Ilyenkor az ügyvéd által meghatalmazott ügyvédet ugyanúgy megilleti az ügyvédi munkadíj, mintha nem lenne ügyvéd a meghatalmazó[33].

8. Több meghatalmazottal történő képviselő

Több meghatalmazottól akkor beszélünk, ha például az erre jogosult az eljárás során újabb személynek ad meghatalmazást, mivel az nem eredményezi automatikusan az előző megszűnését. A több meghatalmazott által történő képviselő létrejöhet úgy is, hogy a meghatalmazotti képviselőre különböző jogcímen jogosult személyek járnak el (pl. szabadalmi ügyvivő és ügyvéd).

Egy eljárási cselekménynél azonban csak egy meghatalmazott járhat el, ennek személyét a fél határozhatja meg. Ha a meghatalmazott eljárási cselekményei vagy nyilatkozatai eltérnek egymástól, a bíróság ezeket úgy értékeli, mintha a fél nyilatkozatai, illetve eljárási cselekményei lennének eltérőek.

A perrendtartás nem tartalmaz rendelkezést a képviselők számát illetően, így egy ügyben akár több képviselői meghatalmazás is kiadható. A korábbi képviselői meghatalmazás nem minősül mindaddig visszavontnak, amíg erre határozott nyilatkozatot a meghatalmazó ügyfél nem ad, avagy a meghatalmazott nem jelenti be a bíróságon a képviselői meghatalmazás megszűnését. Így amennyiben egyidejűleg több képviselő van a fél képviselői meghatalmazásával megbízva, úgy őket valamennyi perbeli cselekményről értesíteni kell. A meghatalmazotti nyilatkozatok azonban ellentmondásosak is lehetnek. Erre ad érdemi eligazítást a törvény[34].

Több meghatalmazott esetén ismert egy szűkebb értelmezés is, mely a Pp. 66. §-ának (2) bekezdéséből következik, mely szerint több meghatalmazott esetén a felet bármelyikük képviselheti. Ebből értelemszerűen következik az is, hogy bármelyik meghatalmazott részére történt kézbesítés joghatályos[35].

9. Több meghatalmazó részvétele

A Pp. nem tartalmaz részletes szabályokat arra az esetre, ha az eljárásban ugyanaz a képviselő jár el több meghatalmazó nevében is. Erre az esetre a speciális szakmai szabályok tartalmazzák előírásokat. Az ügyvédekről szóló törvény[36] szerint az ügyvéd a megbízójával szemben másától megbízást nem vállalhat el[37], azonos érdekű feleket azonban képviselhet egyazon ügyvéd.

10. A meghatalmazottak és a perköltség

Perköltség mindaz a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merülhet fel. A Pp. a következő példákat hozza fel:

- előzetes tudakozódás és levelezés költsége
- eljárási illeték
- tanú-és szakértői díj
- ügygondnoki és tolmácsdíj
- helyszíni tárgyalás és szemle költsége, stb.

A törvény különbséget tesz a meghatalmazotti körök között abból a szempontból, hogy részükre megállapítható e munkadíj. A felet képviselő ügyvéd, jogtanácsos, illetve szabadalmi ügyvivő készkiadásait és munkadíját hozzá kell számítani a perköltséghez. Ha a fél meghatalmazottja nem ügyvéd (sem jogtanácsos, sem szabadalmi ügyvivő), vagy ha a fél személyesen jár el, a meghatalmazott, illetőleg a fél részére munkadíj nem állapítható meg, de igényt tarthat az útiköltség, valamint a bíróság előtt való megjelenéssel szükségképpen felmerült keresetkiesés megtérítésére. Ugyanez illeti meg a meghatalmazott által képviselt felet is, ha a tárgyaláson a bíróságnak személyes megjelenésre szóló idézése folytán jelent meg[38].

A Legfelsőbb Bíróság PK. 151. számú állásfoglalása szerint a Pp. idézett szakasza szerint a nem ügyvéd fél vagy fél nem ügyvéd meghatalmazottja részére megállapítható keresetkiesés összege nem igazodik az ügyvédi díjszabás szerint járó ügyvédi munkadíj összegéhez.

11. A meghatalmazottak köre a hatályos perrendtartás alapján

Az anyagi jogszabályok nem tartalmazzak taxációt arra nézve, hogy ki járhat el meghatalmazottként. Aki maga nevében érvényes jognyilatkozatot tehet az mindezt más nevében is megteheti, sőt a Ptk. 219. §-ának (1) bekezdése szerint cselekvőképes személyt akár korlátozottan cselekvőképes személy is képviselhet. A Pp. ezzel szemben mind negatív, mind pozitív módon meghatározza a meghatalmazotti jogosultságot. Ennek az az oka, hogy a perbeli képviselő ellátása magas szintű szakmai felkészültséget igényel, és az esetleges tévedések következményei nehezen háríthatók el[39].

Az Alkotmánybíróság több határozata is vizsgálta a meghatalmazottakra vonatkozó egyes rendelkezések alkotmányellenességét. A 13/1991. (IV.13.) AB határozatban az indítványozók kifogásolták, hogy a Pp. 67.§-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy polgári perben kik járhatnak el meghatalmazottként. Álláspontjuk szerint a felsorolás alkotmányellenesen kizárja a szervezettől függetlenül eljáró, a jogi képviselőt magánygyakorlat körében ellátó jogi szakember fellépését. Az Alkotmánybíróság indokolásában megállapította, hogy a meghatalmazható alanyok körét meghatározó 67. § (1) bekezdése nem alkotmányellenes, illetve kifejtette, hogy a képviselő szerepe nem csupán a képviselt személy helyettesítése, hanem a képviselt személy érdekeinek védelme, jogai érvényre jutásának elősegítése[40]. Ezért kijelenthetjük, hogy a meghatalmazó személyek körének korlátozása a szakemberekre nem sérti, hanem elősegíti az emberi méltósághoz való jog érvényesülését, és nincs ellentétben sem a vállalkozás jogával, sem a verseny szabadságával.

Tehát a Pp. szerint meghatalmazott lehet:

- a félnek a 13. § (2) bekezdésében megjelölt hozzátartozója;
- a fél pertársa, továbbá pertársának törvényes képviselője vagy meghatalmazottja;
- az ügyvéd és az ügyvédi iroda;
- állami szerv (közigazgatási szerv, intézet, intézmény, hivatal stb.) ügyintézője az állami szerv tevékenységével kapcsolatos ügyekben;
- a helyi önkormányzat képviselő-testületének, illetve a helyi kisebbségi önkormányzatnak a tagja, a jegyző, a főjegyző, a képviselő-testület hivatalának ügyintézője, a kerületi hivatal elöljárója, ügyintézője a helyi önkormányzatot, kisebbségi önkormányzatot, továbbá azok szerveit érintő perekben; a közigazgatási hivatal ügyintézője a hivatalt érintő perekben;
- a szakszervezet a saját tagjának perében, valamint a külön jogszabályban meghatározott perekben;
- az érdek-képviselési célra alapított szervezet saját tagjának olyan perében, amelynek tárgya a szervezet alapszabályában meghatározott érdek-képviselési célok körébe vonható;
- a szövetkezet ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja a szövetkezet pereiben;
- a gazdálkodó szervezet, valamint az egyéni vállalkozó alkalmazottja munkáltatójának gazdasági tevékenységével kapcsolatos perekben, a gazdálkodó szervezet jogtanácsosa (jogi előadója) pedig azokban a perekben is, amelyekben külön jogszabály a képviselésre feljogosítja;
- akit erre külön jogszabály feljogosít.

A perben a gazdálkodó szervezet jogtanácsosát (jogi előadóját) az ügyvéd jogállása illeti meg.

Ügyvédjelölt (jogi szakvizsgával nem rendelkező jogi előadó) az ítéletkor és a Legfelsőbb Bíróság előtt - a Pp.119. §-ban szabályozott esetet kivéve - nem járhat el.

A törvény meghatározza a meghatalmazotti körből kizárt személyeket is, így nem lehet meghatalmazott:

- aki tizennyolcadik életévét még nem töltötte be;
- akit jogerős bírói ítélet a közügyektől eltiltott;
- akit a bíróság jogerősen gondnokság alá helyezett.

III. A 2008. évi XXX. törvény hatása a meghatalmazottakra vonatkozó szabályozás tekintetében

A magyar polgári perjogot igen nagymértékben módosító 2008. évi XXX. törvény [\[41\]](#) alapján véve az a meghatalmazottak körére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket alakította át, pontosabban kibővítette. Ez azt jelenti, hogy a meghatalmazottak körében történt módosulás, így a perben meghatalmazottként járhat el:

a) a félnek a 13. § (2) bekezdésében megjelölt hozzátartozója;

b) a fél pertársa, továbbá pertársának törvényes képviselője vagy meghatalmazottja;

c) az ügyvéd és az ügyvédi iroda;

d) közigazgatási szerv, egyéb költségvetési szerv vezetője vagy alkalmazottja a szervnek a tevékenységével kapcsolatos, valamint az alkalmazott a szerv vezetőjének az őt e minőségében érintő pereiben;

e) az önkormányzatokat (azok szerveit) érintő perek közül:

ea) a helyi önkormányzat pereiben: a helyi önkormányzat képviselő-testületének (közgyűlésének) a tagja, a polgármester (főpolgármester, megyei közgyűlés elnöke), a jegyző (főjegyző) és a polgármesteri hivatal (főpolgármesteri hivatal, megyei közgyűlés hivatalának) alkalmazottja;

eb) a polgármesternek (főpolgármesternek, megyei közgyűlés elnökének, a kerületi hivatal vezetőjének) az őt e minőségében érintő pereiben: a helyi önkormányzat képviselő-testületének (közgyűlésének, a kerületi képviselőtestületnek) a tagja, a jegyző (főjegyző) és a polgármesteri hivatal (főpolgármesteri hivatal, megyei közgyűlés hivatala, kerületi hivatal) alkalmazottja;

ec) a jegyzőnek (főjegyzőnek) az őt e minőségében érintő pereiben: a polgármesteri hivatal (főpolgármesteri hivatal, megyei közgyűlés hivatala, kerületi hivatal) alkalmazottja;

ed) a helyi önkormányzat szerveinek, valamint e szervek vezetőinek az őket e minőségükben érintő pereiben: a szerv alkalmazottja, a jegyző (főjegyző) és a polgármesteri hivatal (főpolgármesteri hivatal, megyei közgyűlés hivatala, kerületi hivatal) alkalmazottja;

ee) a kisebbségi önkormányzatnak, valamint annak vezetőjének az őt e minőségében érintő pereiben: a kisebbségi önkormányzat tagja, a kisebbségi önkormányzat szervének vezetője és alkalmazottja;

ef) a kisebbségi önkormányzat szerveinek, valamint e szervek vezetőinek az őket e minőségükben érintő pereikben: a kisebbségi önkormányzat tagja, a kisebbségi önkormányzat szervének vezetője és alkalmazottja;

f) a szakszervezet a saját tagjának perében, valamint a külön jogszabályban meghatározott perekben;

g) az érdek-képviselési célra alapított szervezet saját tagjának olyan perében, amelynek tárgya a szervezet alapszabályában meghatározott érdek-képviselési célok körébe vonható;

h) a szövetkezet ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja a szövetkezet pereiben;

i) a jogi személy és egyéb gazdálkodó szervezet (396. §) alkalmazottja munkáltatójának gazdasági tevékenységével kapcsolatos pereiben, a jogi személy és egyéb gazdálkodó szervezet jogtanácsosa (jogi előadója) pedig azokban a perekben is, amelyekben külön jogszabály a képviseletre feljogosítja;

j) akit erre külön jogszabály feljogosít.

Mint látható a legfőbb változás az, hogy a korábbi törvényi rendelkezésben foglaltakkal ellentétben az államigazgatási szerv kifejezés helyett, közigazgatási szervet, valamint költségvetési szervet említ. A helyi önkormányzatokat érintő perekkel összefüggésben egy

igen széleskörű taxációt emelt be az új törvény a Pp-be. A gazdálkodó szervezetek meghatározása is pontosítva lett, mivel kibővült a jogi személyek körével is, ami ugye nem feltétlenül csak gazdálkodó szervezet lehet.

Az általános meghatalmazottal eddig csak jogi személyek rendelkeztek. A törvény már lehetőséget biztosít a természetes személy, jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaság a képviselője részére olyan meghatalmazást is adhat, amely őt perek vitelére általánosságban feljogosítja. Ebben az esetben nem kell minden egyes ügyben külön eseti meghatalmazást adni a perbeli képviselőre jogosultnak.

IV. Összegzés

Véleményem szerint a 2008. évi XXX. törvény módosító rendelkezései a meghatalmazottak tekintetében mindenképpen rendezett egy olyan zűrzavaros helyzetet, ami a jogalkalmazásban sok problémához vezetett. Látható, hogy a meghatalmazottak körét érintő rendelkezések változtak meg, még hozzá oly módon, hogy az önkormányzatok meghatalmazotti képviselőinek köre igen széleskörűen bővítésre került. A törvény ezzel összefüggésben egy olyan pontos taxációt alkalmaz, amely a jogalkalmazó számára is egyértelművé teszi azt, hogy az önkormányzatokat érintő polgári eljárásokban melyik önkormányzati tisztségviselő járhat el meghatalmazottként.

Említésre méltó még a jogi személyeket érintő módosítás is, ugyanis eddig csak a gazdálkodó szervezetre vonatkozóan tartalmazott a perrendtartás meghatalmazottakra vonatkozó rendelkezéseket. Így lehetőség nyílt a nem feltétlenül gazdasági tevékenységet végző jogi személyeknek is arra, hogy meghatalmazott útján járhassanak el.

Kétségtelen, hogy a magyar polgári perjogban számos nem teljesen egyértelmű rendelkezés található, amit nem lehet egy egyszerű törvénymódosítással orvosolni, mivel a „hibák” elméleti és gyakorlati problémákból gyökereznek. Ezzel szemben megállapítható, hogy a meghatalmazottakat érintő jogszabályi módosítások szükségesek voltak, és rendezni tudják majd a jövőben azokat a helyzeteket, amit a perjogi kódexünk erre vonatkozó rendelkezései nem tudtak.

Felhasznált jogforrások:

1. 1952. évi III. törvény a Polgári Perrendtartásról
2. 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről
3. 1998. évi XI. törvény az ügyvédekről
4. 2008. évi XXX. törvény a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról.
5. 13/1991. AB határozat
6. 141/B/1993. AB hat.
7. BH.1998.387
8. BH.1992.46., Legf. Bír. Gf.32377/1990.
9. BH.1995.38., Legf. Bír. Pfv. VI.21.609/1993.
10. 146. számú PK.
11. 151. számú PK.

* A Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Karának V. évfolyamos jogász hallgatója.
(Konzulens: Dr. Gyekiczky Tamás egyetemi docens, tanszékvezető)

[1]TÖLG-MOLNÁR László, Polgári eljárásjog I. (Jogi szakvizsga kézikönyvek), Budapest, Novissima Kiadó, 2006, 107-108.

[2]Az anyagi jogi képviselő a jognyilatkozatok megtételében vagy elfogadásában való helyettesítést jelent, míg az eljárásjogi képviselő a más helyett történő perbeli tevékenységet.

[3]A közvetett képviselő azonban nem tűnt el nyomtalanul. A polgári jogban a bizomány és az engedményezés, az eljárásjogban a perlési megbízás vagy a perbizomány lényegében a közvetlen képviselő elvére épül.

[4]KENGYEL Miklós, A perbeli képviselő fogalma és osztályozása, JK, 1978/10., 600.

[5]TÖLG-MOLNÁR László, Polgári eljárásjog I. (Jogi szakvizsga kézikönyvek), Budapest, Novissima Kiadó, 2006, 109.

[6]CSERBA Lajos – GYEKICZKY Tamás – KORMOS Erzsébet – NAGY Adrienn – NAGY Andrea – WOPERA Zsuzsa, Polgári perjog általános rész, Budapest, Komplex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2008, 176.

[7]KIRÁLY Lilla, Polgári eljárásjog I., Budapest-Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2003, 87.

[8]KISS Daisy, A polgári per titkai (Kérdések és válaszok a Polgári Perrendtartás általános részéből), Budapest, HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., 2006, 246.

[9]Polgári Perrendtartás (a továbbiakban Pp.) 8. §-ának (3) A bíróság pénzbírsággal (120. §) sújtja azt a felet vagy képviselőt, aki akár a tárgyaláson, akár valamely periratban jobb tudomása ellenére vagy nagyfokú gondatlanságból:

a) az ügyre vonatkozó oly tényt állított, amelyről bebizonyult, hogy valótlan, vagy az ügyre tartozó oly tényt tagadott, amelyről bebizonyult, hogy igaz,

b) olyan tényt elhallgatott, amelyről tudnia kellett, hogy a per eldöntése céljából jelentős, vagy

c) nyilvánvalóan alaptalanul hivatkozott valamely bizonyítékra.

(4) A bíróság pénzbírsággal (120. §) sújtja azt a felet (képviselet), valamint más perbeli személyt, aki valamely nyilatkozatot indokolatlanul késedelmesen tesz meg, vagy azt felhívás ellenére sem teszi meg és ezáltal a per befejezését késlelteti.

(5) A bíróság azt a felet (képviselet), aki egyes perbeli cselekményekkel indokolatlanul késedelmeskedik, valamely határidőt vagy határnapot mulaszt, vagy más módon felesleges költségeket okoz, a törvény értelmében a költségek megtérítésére való kötelezésen felül - pernyertességére vagy pervesztességére tekintet nélkül - pénzbírság megfizetésére kötelezi, továbbá a felet a törvényben meghatározott más jogkövetkezéssel sújtja.

[10]Pp. 134. §-ának (3) A feleket és képviselőiket, valamint a tanúkat és a szakértőket, úgyszintén a hallgatóság tagjait, ha a tárgyalás rendjét megzavarják, az elnök rendreutasítja. Ismételt vagy súlyosabb rendzavarás esetében a bíróság pénzbírságot (120. §) szab ki.

[11]Pp. 273. §-ának (2) A felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság az eljárás bármely szakában akkor is hivatalból elutasítja, ha

a) felülvizsgálati kérelemnek nincs helye,

b) azt nem az arra jogosult nyújtotta be, vagy

c) a kérelmet előterjesztő fél megadott lakóhelyéről (székhelyéről) nem idézhető, illetve onnan ismeretlen helyre költözött.

[12]KIRÁLY Lilla, Polgári eljárásjog I., Budapest-Pécs ,Dialóg Campus Kiadó, 2003, 88.

[13]Pp. 66. §-ának (1) bekezdése

[14]Pp. 54-60. §

[15]CSERBA Lajos – GYEKICZKY Tamás – KORMOS Erzsébet – NAGY Adrienn – NAGY Andrea – WOPERA Zsuzsa, Polgári perjog általános rész, Budapest, Komplex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2008, 180.

[16]Pp. 195. §

[17]Pp. 196-198. §

[18]Pp. 69. §-ának (1)-(2) bekezdése

[19]Pp. 279. §-ának (3) bekezdése

[20]Pp. 69. §-ának (3) bekezdése

[21]1973. évi 11. tvr. 2. cikke

[22]Pl. személyi vagy munkáltatói igazolvány

[23]Pp. 72. §

[24]BH.1998.387.

[25]Pp. 69. §-ának (4) bekezdése

[26]CSERBA Lajos – GYEKICZKY Tamás – KORMOS Erzsébet – NAGY Adrienn – NAGY Andrea – WOPERA Zsuzsa, Polgári perjog általános rész, Budapest, Komplex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2008, 180-181.

[27]Pp. 141. §-ának (5) bekezdése

[28]KAPA Mátyás – SZABÓ Imre – UDVARY Sándor, A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény magyarázata (I. Kötet), Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2006, 225.

[29]Pp. 70. §-ának (4) bekezdése

[30]BH.1992.46., Legf. Bír. Gf.32377/1990.

[31]BH.1995.38., Legf. Bír. Pfv. VI.21.609/1993.

[32]KAPA Mátyás – SZABÓ Imre – UDVARY Sándor, A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény magyarázata (I. Kötet), Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2006, 226.

[33]KAPA Mátyás – SZABÓ Imre – UDVARY Sándor, A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény magyarázata (I. Kötet), Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2006, 227.

[34]Pp. 66. §-ának (2) Több személy részére adott meghatalmazás esetében a felet a meghatalmazottak bármelyike képviselheti, egy-egy perbeli cselekménynél azonban csak egyikük járhat el; az ezzel ellentétes kikötés hatálytalan. Ha a meghatalmazottak nyilatkozatai vagy cselekményei egymástól eltérnek, ezt a bíróság akként bírálja el, mintha magának a félnek a nyilatkozatai vagy cselekményei lennének eltérőek.

[35]TÖLG-MOLNÁR László, Polgári eljárásjog I. (Jogi szakvizsga kézikönyvek), Budapest, Novissima Kiadó, 2006, 109.

[36]1998. évi XI. törvény az ügyvédekről (a továbbiakban Ügyvédtv.)

[37]Ügyvédtv. 25. §-ának (1) bekezdése

[38]Pp. 75. §-ának (3) bekezdése

[39]Ez alól kivétel lehet, ha a képviselő bűncselekményt valósított meg és a fél ezért lett pervesztes, mert az így megtett eljárási cselekmény következményei perújítással orvosolhatók a Pp. 260. §-ának (1) bekezdése b.) pontja szerint.

[40]141/B/1993. AB hat.

[41]2008. évi XXX. törvény a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról.